C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.4r-1001/2023 Instanţa de fond: Judecătoria Bălți
sediul Central
Judecător:
A.Guțu

D E C I Z I E
ÎN NUMELE LEGII

07 februarie anul 2024 municipiul Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Rotaru Ala
Judecătorii: Burdeniuc Ruslana, Pușca Dumitru

A judecat în ordine de recurs recursul declarat de către agentul constatator, subofițer de sector al Sectorului de poliție nr.3 „Gara de Nord” al Inspectoratului de Poliție Bălți, agent superior Muntean Marin împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Central din 15.11.2023 în cauza contravenţională în baza art.365/5 Cod Contravențional al RM în privința lui

Chirnoz Ruslan, IDNP *****, născut la *****, domiciliat *****

După expunerea esenţei cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Central din 15.11.2023 a fost admisă contestația cet. Chirnoz Ruslan împotriva procesului-verbal cu privire la contravenţie şi deciziei agentului constatator din 11.05.2023 de aplicare a sancțiunii cu amendă 90 unități convenționale, egal cu 4500 lei în temeiul art.365^5 Cod contravențional, cu anularea deciziei agentului constatator din 11.05.2023 și încetarea procesului contravențional din lipsa faptului contravenției.

Hotărârea în cauză a fost contestată cu recurs de către agentul constatator, subofițer de sector al Sectorului de poliție nr.3 „Gara de Nord” al Inspectoratului de Poliție Bălți, agent superior Muntean Marin, care în motivare invocă următoarele considerente:

-Menţionez că acţiunile contravenientului Chirnoz Ruslan, corect au fost calificate de către agentul constatator potrivit indiciilor calificativi a elementelor constitutive ale contravenţiei prevăzute de art.365[5] Cod contravenţional.
-Prin urmare, considerăm că procesul-verbal contravenţional este legal, iar hotărârea Judecătoriei Bălţi sediul Central prematură şi neîntemeiată din considerente că, instanţa de judecată a dat o apreciere probatorie doar depoziţiilor date de către contravenientul Chirnoz Ruslan şi a lăsat fără vreo careva apreciere juridică probele acumulate la dosar.
-Subsecvent menţionăm că, instanţa în contradicţie cu normele legii contravenţionale, incorect a apreciat probele la examinarea cauzei şi a derogat de la prevederile art.425 alin.l Cod contravenţional, care declară că probele sunt elemente de fapt, care servesc nu numai la constatarea inexistenţei, ci şi a existenţei contravenţiei, la constatarea vinovăţiei şi la cunoaşterea altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei.
-În context instanţa de judecată invocă că de către agentul constatator nu au fost administrate probe concludente, veridice şi pertinente, fapt care urmează a fi apreciat critic, deoarece agentul constatator la pornirea procesului contravenţional s-a condus în exclusivitate de prevederile legii contravenționale, şi în limitele competenței sale a apreciat legal și obiectiv circumstanţele cazului în vederea constatării vinovăției sau nevinovăţiei cet. Chirnoz Ruslan în comiterea contravenţiei menţionate mai sus şi în raport cu probele acumulate a aplicat legal normele contravenționale.
-La examinarea cauzei contravenţionale instanţa nu s-a condus de prevederile art. 374 alin. 2 Cod contravenţional care declară că procesul contravenţional este activitatea desfăşurată de autoritatea competentă, cu participarea părţilor şi a altor persoane titulare de drepturi și de obligaţii, având ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenţionale, constatarea cauzelor şi condiţiilor care au contribuit la săvârşirea contravenţiei.
-La fel instanţa de judecată nu a ținut cont nici de prevedenle alin. (4) art. 381 Cod contravenţional care expres stipulează că autoritatea competentă să soluționeze cauza contravenţională are obligaţia de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şt obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenţia atât circumstanţele care dovedesc vinovăţia persoanei, cât şi cele care dezvinovăţesc persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, precum și circumstanțele atenuante sau agravante.
-În acest sens menționez că instanța de judecată a derogat și de la prevederile alin. (3) art. 425 Cod contravențional, care stipulează, că apreciarea probelor se face de persoana competentă să soluționeze cauza contravențională, potrivit convingerii sale pe care și-a format-o cercetând toate probele administrate în raport cu circumstanțele constatate ale cauzei și călăuzindu-se de lege.
-În această ordine de idei constatăm că, hotărârea sus-indicată este lipsită de suport juridic, iar instanța a examinat superficial și neobiectiv cauza în lipsa unei aprecieri multilaterale a aspectelor de fapt, precum și neconstatarea aspectelor de drept ce au importanță pentru justa soluționare a cauzei.
-Solicitând admiterea recusrului și casarea integrală a hotărârii din 15.11.2023, cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Procedura înștiințării legale în instanța de recurs a fost executată (f.d.29, 30).

Potrivit prevederilor art.471 alin.(1) Cod Contravențional al RM, recursul se judecă de un complet din 3 judecători, fără prezenţa părţilor.

Potrivit prevederilor art.471 alin.(2) Cod Contravențional al RM, se dispune comunicarea părţilor la proces despre data examinării recursului, cu acordarea dreptului de depunere a referinţei.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Asupra recursului declarat de agentul constatator a depus referință contravenientul Chirnoz Ruslan, prin care și-a exprimat dezacordul cu recursul dat, solicitând respingerea ca fiind nefondat, cu menținerea hotărârii contestate fără modificări. În motivarea referinței contravenientul Chirnoz Ruslan a indicat, că a purtat panglica bicoloră negru-portocaliu în contextul comemorării Zilei Victoriei și nu a utilizat această panglică în susținerea agresiunii militare și al propagandei, așa cum a fost invocat în procesul-verbal cu privire la contravenție contestat, or, careva probe sau informații nu au fost prezentate de către agentul constatator în susținerea învinuirii aduse. Însăși agentul constatator a reținut că în ziua de 09.05.2023, a avut loc un marș consacrat Zilei Victoriei, la care au participat mai multe persoane. Art.365^5 din Codul contravențional nu incriminează purtarea panglicii bicolore realizată în alte scopuri decât cel de justificare sau glorificare a acțiunilor de agresiune militară, a crimelor de război sau a crimelor împotriva umanității. Prin urmare, o eventuală încadrare automată a faptelor lui Chirnoz Ruslan la art.365^5 Cod contravențional în lipsa unei distincții între posibilele scopuri care puteau persista în speță și în lipsa unei demonstrări a scopurilor respective, reprezintă o abatere de la principiul legalității.

Verificând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei şi cu prevederile legii în vigoare, Colegiul penal constată că recursul declarat urmează a fi admis, cu casarea hotărârii atacate, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanţa de fond, în alt complet de judecată, reieşind din următoarele considerente.

Soluţia instanţei de recurs se bazează pe prevederile art.473 al.1 p.2 lit.c Cod Contravenţional al RM, potrivit căruia se reglementează, că după examinarea recursului, instanţa de recurs adoptă una dintre următoarele decizii: 2) admite recursul, casînd hotărîrea atacată, parţial sau integral, şi adoptă una dintre următoarele soluţii: c) dispune rejudecarea cauzei în primă instanţă dacă este necesară administrarea de probe suplimentare, dacă a constatat încălcări ale normelor de procedură privind formarea completului instanţei de judecată, privind citarea obligatorie a părţilor, privind respectarea dreptului la apărare şi a dreptului la interpret, precum şi dacă a constatat încălcări ale prevederilor art.33–35 din Codul de procedură penală aplicate corespunzător.

Potrivit art.394 al.4 Cod Contravenţional al RM se reglementează, că judecarea cauzei în şedinţă judiciară va fi argumentată şi efectuată cu respectarea tuturor regulilor de procedură judiciară.

Colegiul penal constată în urma evaluării probelor, că instanţa de fond la examinarea cauzei contravenţionale în privinţa lui Chirnoz Ruslan în baza art.365^5 Cod Contravenţional al RM nu a respectat normele procesuale şi nu a ţinut cont de problemele ce urmează a fi rezolvate la adoptarea hotărârii contravenţionale, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia, fiind adoptată prematur și contradictoriu, fără a ține cont de prevederile legale.

Soluţia Colegiului penal rezultă din examinarea superficială şi neobiectivă de către instanţa de fond a materialelor cauzei contravenţionale, fără a se ţine cont de dispoziţiile art.458

CC RM ce se referă la verificarea tuturor circumstanţelor de fapt a cauzei şi stabilirea aspectelor de drept, care prevăd obligaţia instanţei de a determina problemele ce urmează a fi soluţionate la adoptarea hotărârii contravenţionale, care nu au fost realizate.

În sensul dat Colegiul penal ține să indice prevederile art.462 al.4 lit.a,b CC RM, potrivit căruia se reglementează, că partea descriptivă a hotărârii cuprinde:

a) circumstanţele constatate în judecarea cauzei;

b) probele pe care se întemeiază concluzia şi motivele de respingere a probelor.

Astfel, instanţa de fond a constatat, că la 11.05.2023 agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Bălți, Muntean Marin a întocmit proces-verbal nr. MAI05 937535 cu privire la contravenția prevăzută de art.365^5 Cod Contravențional, pentru faptul că, Chirnoz Ruslan la 09.05.2023 între orele 08.00-12.00, aflându-se în mun.Bălți, str. Decebal, 13, în vederea glorificării acțiunilor militare la 09 mai 2023, a utilizat în public banda bicoloră negru-portocaliu, care reprezintă un simbol general cunoscut, folosit la decorarea militarilor ruși pentru aportul acestora în acțiunile de agresiune militară ale Federației Ruse în Ucraina, fapte constatate prin Hotărârea Parlamentului RM nr.31 din 02.03.2023 prin ce a ignorat Legea nr.54 din 21.03.2003 cu modificări prin Legea nr.102 din 14.04.2022.

Prin decizia agentului constatator din 11.05.2023, Chirnoz Ruslan a fost sancționat în temeiul art.365^5 Cod Contravențional cu amendă în mărime de 90 u.c., echivalent cu 4500 lei.

La data de 24.05.2023 Chirnoz Ruslan a contestat procesul-verbal și decizia agentului constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Bălți, adoptate la data de 11.05.2023.

Instanţa de fond a constatat că în acţiunile lui Chirnoz Ruslan lipseşte fapta contravenţională imputată.

Colegiul penal ține să menționeze, că cu toate că instanța de fond a menționat faptul că prin Hotărârea Curții Constituționale nr.9 din 22.11.2018 din 11.04.2023 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 365^5 din Codul contravențional (sesizările nr. 54a/2022, nr. 68a/2022 și nr. 111g/2022) a fost declarat neconstituțional textul „și care pot fi confundate cu acestea” din definiția „activitate extremista” reglementata de articolul 1 din Legea nr.54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste. Se recunosc constituționale articolul 365/5 din Codul contravențional și prevederile articolului 1 din Legea privind contracararea activității extremiste care au fost introduse prin Legea nr.102 din 14 aprilie 2022, cu excepția celor menționate la pct.2 din dispozitiv, în măsură în care sunt aplicabile doar pentru faptele comise în scopul justificării sau glorificării acțiunilor de agresiune militară, a crimelor de război sau a crimelor împotriva umanității, instanța de fond nu a ținut cont de circumstanțele cauzei invocate de agentul constatator și de probele propuse în sprijinul proicesului-verbal cu privire la contravenției întocmit, pe motive formale ajungând la concluzia privind încetarea procesului contravențional pornit.

Curtea a admis, că nu sunt excluse situațiile de utilizare a simbolurilor în discuție fără intenția de a propaga acțiunile de agresiune militară, crimele de război sau crimele împotriva umanității, așa cum nu sunt excluse situațiile de utilizare a acestora în vederea transmiterii unor mesaje care nu pot fi tolerate într-o societate democratică.

Pentru a se stabili care este, în realitate, ideea transmisă de un simbol trebuie avute în vedere timpul, locul, persoana, mesajele care însoțesc utilizarea simbolului și alte circumstanțe factuale.

Referitor la simbolurile care au mai multe semnificații, Curtea Europeană a subliniat că interzicerea generală a acestora, fără a se ține cont de circumstanțele particulare ale utilizării lor

(cine le folosește și în ce scopuri), constituie o ingerință excesivă în exercițiul dreptului la libertatea de exprimare (a se vedea Vajnai v. Ungaria, 8 iulie 2008, § 53-56; Fratanolo v. Ungaria, 3 noiembrie 2011, § 25-27; Faber v. Ungaria, 24 iulie 2012, § 54-58).

Curtea Constituțională a RM a considerat că echilibrul corect ar putea fi asigurat prin ponderarea principiilor concurente de către agenții constatatori și instanțele de judecată. În acest condiții, Curtea menționează că autoritățile publice și instanțele de judecată trebuie să evalueze, în fiecare caz concret, dacă comiterea vreunei acțiuni enumerate la articolul 365^5 din Codul contravențional trebuie sancționată, deoarece urmărește realizarea scopurilor legitime prevăzute de articolul 54 din Constituție și dacă nu există o ingerință disproporționată în dreptul la libertatea de exprimare. La modul concret, agenții statului trebuie să verifice contextul în care a fost utilizat un simbol și să constate scopul urmărit de persoana vizată, pentru că nu în toate cazurile sancționarea pentru utilizarea unui simbol urmărește realizarea vreunui scop legitim prevăzut de articolul 54 alin.(2) din Constituție. Este exemplul situațiilor menționate mai sus (a se vedea § 81-84), atunci când persoana nu conștientizează semnificația simbolului sau când nu îl folosește pentru a justifica sau glorifica acțiunile de agresiune militară, a crimelor de război sau a crimelor împotriva umanității. Odată constatată urmărirea unui scop legitim pentru aplicarea sancțiunii, instanțele de judecată trebuie să aplice o pedeapsa proporțională cu gravitatea faptei.

Instanța de fond a considerat că la caz nu a probat faptul că Chirnoz Ruslan prin purtarea panglicii Sfîntul Gheorghe ar fi avut scopul propagării și justificării acțiunilor de agresiune militară și crimei de război împotriva umanității, or, agentul constatator nu a prezentat careva probe în acest sens, limitindu-se doar la anexarea unor tabele fotografice, care însă, nu demonstrează vinovăția sa în comiterea contravenției prevăzute de art. 365^5 Cod contravențional, fiind mai cu seamă act de blanchetă întocmit în mod automat tuturor persoanelor care au purtat în acea zi panglica menționată, activitate formală.

Colegiul penal însă consideră, că instanța de fond de fapt nu s-a referit la probele propuse de agentul constatator în susținerea acuzației față de Chirnoz Ruslan și nu le-a respins motivat, în sensul dat hotărârea instanței fiind una nemotivată, astfel că instanța de fond, prematur și superficial, fără a respinge motivat probele conținute la materialele cauzei contravenționale, a ajuns la concluzia privind încetarea procesului contravenţional pornit în privinţa lui Chirnoz Ruslan în baza art.365/5 Cod contravenţional, din motivul lipsei faptului contravenţiei.

În sensul dat, Colegiul penal consideră că nu s-a ţinut cont de toate aspectele importante pentru soluţionarea justă a cauzei, aprecierea greșită de către instanță a împrejurărilor cauzei și probatoriului administrat în raport cu legea materială pe care eronat a interpretat-o, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții pripite de încetare a procesului contravențional din lipsa faptei în privința lui Chirnoz Ruslan.

Procesului-verbal cu privire la contravenție, fiind întocmit de un organ al statului aflat în exercițiul funcțiunii, trebuie să i se recunoască valoarea probatorie sub aspectul constatării stării de fapt, ca efect al triplei prezumții de autenticitate, veridicitate și legalitate.

În acest sens este de menționat că, în jurisprudența CEDO s-a reținut în mod constant că prezumțiile nu sunt, în principiu, contrare Convenției.

În așa mod, Curtea a constatat anterior că prezumțiile de fapt și de drept se regăsesc în orice sistem de drept. În principiu, Convenția nu derogă de la acestea, însă în materie penală obligă statele contractante să nu depășească un anumit prag. În special, articolul 6 § 2 impune statelor să aibă în vedere aceste prezumții, aceasta în limite rezonabile, ținând cont de gravitatea faptelor și păstrând dreptul la apărare (Salabiaku împotriva Franței, hotărârea din 7 octombrie

1988, seria A, nr.141-A, pag. 15, pct. 28; Telfner împotriva Austriei, nr.33501/96, pct.16, 20 martie 2001).

Colegiul penal la fel ține să menționeze, că hotărârea adoptată pe caz nu corespunde exigențelor unui act judecătoresc, fapt ce servește drept temei de casare cu remiterea cauzei la rejudecar, deoarece instanța de fond la examinarea cauzei contravenționale respective nu a ținut cont de totalitatea problemelor ce urmează a fi rezolvate la adoptarea hotărârii contravenționale și nici nu s-a expus la probele prezentate în sprijinul procesului-verbal, informația telefonică anexată, procesul verbal de cercetare la fața locului, cu anexe foto, precum și tabelul fotografic cu imaginea persoanei cu panglică bicoloră, proices verbal de examinare a pozei persoanei.

Or, motivarea este un element esenţial al hotărârii judecătoreşti, o puternică garanţie a imparţialităţii judecătorului şi a calităţii actului de justiţie, precum şi o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanţa superioară a atribuţiilor de control judiciar de legalitate şi temeinicie.

Obligativitatea motivării hotărârilor judecătoreşti constituie o condiţie a procesului echitabil, exigenţă a art.6 alin.(1) CEDO. La capitolul legalităţii hotărârilor instanţei de judecată, jurisprudenţa CEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanţei, unde funcţia unei decizii motivate este să demonstreze părţilor că ele au fost auzite.

În cauza Fomin vs Moldova, cererea nr.36755/06, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că „rolul unei decizii motivate trebuie să demonstreze părților că ele au fost auzite, mai mult ca atît, o decizie motivată oferă părților posibilitatea de a contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrației Justiției (c.f.Hirvisaari vs Finland, nr.49684/09, § 30, 27.09.2001)”.

În circumstanţele date instanţa de recurs constată temeiul prevăzut de art.466 lit.d Cod Contravențional al RM şi ajunge la concluzia că erorile admise de instanţa de fond la judecarea cauzei contravenţionale în privinţa lui Chirnoz Ruslan în baza art.365^5 Cod Contravențional al RM nu pot fi corectate, împrejurare ce impune casarea hotărârii atacate, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanţa de fond.

La rejudecarea cauzei urmează să se ţină cont de cele relatate mai sus, să fie examinată cauza în corespundere cu prevederile legii contravenţionale privind judecarea cauzei contravenţionale în instanţă, să fie rezolvate problemele necesare pentru adoptarea hotărârii, cu emiterea unei hotărâri legale şi întemeiate.

În temeiul art.473 al.1 p.2 lit.c Cod Contravențional al RM, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

D E C I D E:

Admite recursul declarat de către agentul constatator, subofițer de sector al Sectorului de poliție nr.3 „Gara de Nord” al Inspectoratului de Poliție Bălți, agent superior Muntean Marin împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Central din 15.11.2023 în cauza contravenţională în privința lui Chirnoz Ruslan în baza art.365/5 Cod Contravențional al RM, hotărâre care se casează, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător Rotaru Ala

Judecător Burdeniuc Ruslana

Judecător Puşca Dumitru